

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de voorzitters van de veiligheidsregio's

Datum 25 maart 2024

Onderwerp Toezicht preparatie op overstromingsrisico veiligheidsregio's.

Geachte voorzitter,

Op grond van artikel 57 van de Wet veiligheidsregio's houdt de Inspectie Justitie en Veiligheid (hierna: de Inspectie) toezicht op de veiligheidsregio's ten aanzien van de taken met betrekking tot de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De afgelopen maanden heeft de Inspectie een verkenning uitgevoerd naar de voorbereiding van veiligheidsregio's op het risico van overstroming. In algemene zin neemt het risico op overstromingen toe¹. De overstromingen in Limburg (juli 2021) en de recente hoogwaterperiode (kerst 2023) illustreren het belang van een adequate voorbereiding van de veiligheidsregio's. Het gesignaleerde verhoogde risico was reden voor de Inspectie om te inventariseren hoe de veiligheidsregio's zich samen met hun (water)partners voorbereiden op overstromingen.

Wat heeft de Inspectie gedaan?

Tussen begin maart en eind december 2023 heeft de Inspectie gesprekken gevoerd met crisisfunctionarissen van 23 (van in totaal 25) veiligheidsregio's. Verder heeft de Inspectie een aantal functionarissen van andere organisaties geïnterviewd die betrokken zijn bij het thema waterveiligheid in relatie tot crisisbeheersing.

Naast de genoemde gesprekken zijn operationele plannen van de veiligheidsregio's opgevraagd. De Inspectie heeft ook via de Inspectie Transport en Leefomgeving (ILT) informatie opgehaald bij de waterbeheerders Rijkswaterstaat en waterschappen over de samenwerking met de veiligheidsregio's bij (de voorbereiding op) overstromingen.

Inspectie Justitie en Veiligheid

Hoge Nieuwstraat 8
2514 EL Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.inspectie-jenv.nl

Contactpersoon

contact@inspectie-jenv.nl

Projectnaam

Verkenning preparatie op overstroming veiligheidsregio's

Ons kenmerk

5337648

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

¹ [Overstroming | Atlas Leefomgeving](#)

Bevindingen

Gebaseerd op een analyse van de verzamelde data heeft de Inspectie het volgende geconstateerd:

Wat loopt goed:

De samenwerking tussen de veiligheidsregio's en waterpartners is hecht. Er is op zowel bestuurlijk als tactisch niveau regelmatig en constructief overleg, zo geven deze partijen bij de Inspectie aan. Ook zijn er interregionale samenwerkingsverbanden tussen veiligheidsregio's, waterschappen en het Rijk om zich gezamenlijk voor te bereiden op overstromingsscenario's. Interregionale samenwerking is belangrijk gezien dat overstromingen de gebiedsgrenzen van veiligheidsregio's en waterschappen kunnen overschrijden en dus intensieve samenwerking tussen deze partijen vraagt.

In het verlengde hiervan vinden ook bij veel veiligheidsregio's interregionale oefeningen plaats. Niet alleen bevordert dit specifieke kennis, vaardigheden en inzichten van crisisfunctionarissen, het gezamenlijk oefenen versterkt ook de samenwerking tussen veiligheidsregio's en waterpartners en biedt daarnaast de mogelijkheid om (crisis)plannen te evalueren en bij te stellen.

Verder zijn er veel producten vanuit het landelijk project Water & Evacuatie (WAVE), geïnitieerd vanuit het Veiligheidsberaad, ontwikkeld die veiligheidsregio's kunnen gebruiken bij het voorbereiden op het risico van overstroming. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de handreiking impactanalyse overstromingen en de handreiking handelingsperspectieven.

Wat loopt nog niet goed:

De (inter)regionale impactanalyses op het gebied van overstromingen lopen qua opzet en kwaliteit bij de verschillende veiligheidsregio's sterk uiteen. De Inspectie constateert dat de WAVE-handreiking impactanalyse niet altijd goed is toegepast. Volgens de handreiking staat in een goede impactanalyse beschreven welke effecten in een bepaald gebied tijdens een overstroming zich naar verwachting gaan voordoen. Met die kennis kunnen vooraf al bepaalde handelingsperspectieven (evacuëren, vluchten, schuilen, redden) voorbereid worden. Een kwalitatief goede impactanalyse heeft daarmee veel waarde bij het bepalen en uitwerken van maatregelen in de voorbereidingsfase en ondersteunt tevens het proces van beeldvorming tijdens een (dreigende) overstroming, waarmee snellere en betere besluitvorming (wel/niet evacueren, etc.) kan plaatsvinden.

Ook de operationele planvorming loopt qua kwaliteit en opzet bij de verschillende veiligheidsregio's sterk uiteen. Vrijwel alle onderzochte veiligheidsregio's hebben wel planvormingsproducten ter voorbereiding op overstromingen. De planvorming is op diverse onderdelen goed uitgewerkt, terwijl andere onderdelen, zoals evacuatiestrategieën, nog niet goed zijn uitgewerkt of actueel zijn.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Datum
25 maart 2024

Ons kenmerk
5337648

Enkele veiligheidsregio's gebruiken een leermodule op het thema preparatie overstroming. Verder zijn er weinig trajecten voor het opleiden en trainen van crisisfunctionarissen op dit thema. Daarnaast heeft er bij een aantal regio's met een overstromingsrisico de afgelopen jaren geen oefening in de regio plaatsgevonden. Training, opleiding en regelmatige oefeningen zijn echter belangrijk om de crisispartners van de verschillende betrokken organisaties op de hoogte te houden van de structuren, processen en onderlinge werkwijzen. Ook ondersteunt de opgedane praktijkervaring het (cyclische) proces van evalueren, leren en verbeteren.

De Inspectie heeft in haar verkenning geen gemeenschappelijk normenkader en ontwikkelplannen aangetroffen waarin staat wanneer de gezamenlijke voorbereiding op overstromingsrisico op orde is. Dit zou echter functioneel kunnen zijn om als veiligheidsregio's te bepalen welke doelen gerealiseerd moeten worden en welke processen ervoor nodig zijn om te zorgen dat de voorbereiding op orde is.

Conclusie

Op basis van de bevindingen concludeert de Inspectie dat alle veiligheidsregio's waar het risico op overstroming aanwezig is zich veelal interregionaal gezamenlijk met (water)partners voorbereiden. Niet alle veiligheidsregio's doen dat met dezelfde intensiviteit omdat regio's eigen prioriteiten stellen op basis van hun totale risicoprofiel. Echter het risico op overstroming zoals beschreven in de regionale risicoprofielen is wel vergelijkbaar.

Over het geheel genomen moeten de veiligheidsregio's samen met partners nog stappen maken om de voorbereiding op een hoger niveau te brengen. De kans op een grootschalige overstroming is klein, maar zeker niet uit te sluiten. Met een verdere professionalisering van de crisisbeheersing op dit thema kunnen de directe levensbedreigende gevolgen voor mens en dier van een dergelijk risico beperkt worden.

Aanbevelingen

De Inspectie beveelt de veiligheidsregio's aan om het proces verder te versterken:

- Stel gezamenlijk als veiligheidsregio's normen op, waarmee beoordeeld en gestuurd kan worden op de kwaliteit van de voorbereiding op overstromingen.
- Stel zowel als individuele veiligheidsregio als veiligheidsregio's gezamenlijk een ontwikkelplan op, waarin beschreven staat welke doelen ten aanzien van preparatie op overstroming gerealiseerd moeten worden en beleg daarbij de sturing op de uitvoering van dit plan. Houd daarbij in ieder geval aandacht voor het (in samenwerking met partners) versterken van de planvorming en MOTO²-activiteiten.

² MOTO: Multi disciplinair Opleiden, Trainen en Oefenen.

- Zorg tevens dat het geheel aan preparatie-activiteiten cyclisch verloopt, in termen van periodiek voorbereiden, oefenen, evalueren en vervolgens planvorming bijstellen.

**Inspectie Justitie en
Veiligheid**

Datum
25 maart 2024

Ons kenmerk
5337648

De belangrijkste bevindingen staan vermeld in deze brief. De Inspectie zal de komende maanden deze bevindingen, samen met andere opbrengsten die de Inspectie in de verkenning heeft opgehaald met zowel de individuele veiligheidsregio als in het SMWO³ en in de Vakraad Risico- & Crisisbeheersing terugkoppelen. Vervolgens zal de Inspectie de opvolging van de aanbevelingen monitoren.

Hoogachtend,
Inspecteur-generaal Inspectie Justitie en Veiligheid,
namens deze,

P.C.J. Neuteboom
Hoofdinspecteur-directeur Politie, Security en Crisisbeheersing

³ Stuurgroep Management Watercrises en Overstromingen (zie Iplo.nl).